

Vantaan Energian lämmön
kausivarastohanke Varanto:
**Kokemuksia kaukolämpöyhtiön
ja tutkimuslaitoksen välisestä
yhteistyöstä**

Hanna Pitkänen, Miika Rämä

23/01/2025 VTT – beyond the obvious

Esityksen sisältö

Taustaa Vantaan Energian ja VTT:n väliselle yhteistyölle

Varanto –projekti

EU INTERSTORES –projekti

Kokemuksia kaukolämpöyhtiön ja tutkimuslaitoksen välisestä yhteistyöstä

Taustaa yhteistyölle

Olemme kiertotalous- energiayhtiö

Tuotamme ja jakelemme lämpöä ja sähköä, myymme kylmä- ja lämpöpalveluita sekä kiertotalous- ja energiatehokkuusratkaisuja.

Yhtiömme omistussuhde:
60 % Vantaan kaupunki
40 % Helsingin kaupunki

2030

Tavoitteenamme on vuoteen 2030 mennessä sitoa toiminnallamme enemmän hiilidioksidia kuin toiminnastamme vapautuu.

Hyödynnämme jätteen energiantuotannossamme.

Kehitämme jatkuvasti materiaalien uusiohyödyntämistä ja kiertotalousratkaisuja.

Suunnittelemme parempia käyttötapoja talteen otetulle hiilidioksidille.

Energiantuotannon energianlähteet

Kaukolämpö

- Jäte 57 %
- Bioenergia 19 %
- Kivihiili 15 %
- Maakaasu 5 %
- Turve 3 %
- Öljy 1 %

Sähkö

- Maakaasu 1,0 %
- Kivihiili 4,8 %
- Turve 1,2 %
- Vesivoima 44,8 %
- Ydinvoima 21,2 %
- Tuulivoima 13,8 %
- Jäte ja muu polttoaine 8,2 %
- Bioenergia 5,0 %

Tavoitteena hiilinegatiivinen kiertotalousenergiayhtiö vuonna 2030

CO₂-päästöt / kt

Päästöjen vähentyminen vuoden 2010 tasosta

25%

● Jätevoimala

50%

● Martinlaakson biovoimala

70%

90%

102%

● Hiilinegatiivisuus

- Jätevoimalan laajennus
- Kiinteistökohtaiset lämmitys- ja viilennysratkaisut
- Investointeja uusiutuvan sähkön tuotantoon
- Kulutusjoustot ja älykäs ohjaus
  - Geoterminen lämpölaitos
  - Hukkalämmön hyödyntäminen
  - Korkealämpötilalaitos
  - Lämmön kausivarasto
- Kierrätyksen ja materiaalitehokkuuden edistäminen
- Hiilidioksidin talteenotto

Fossiilisten polttoaineiden päästöt

Jätteen energiahyödyntämisen päästöt

2010

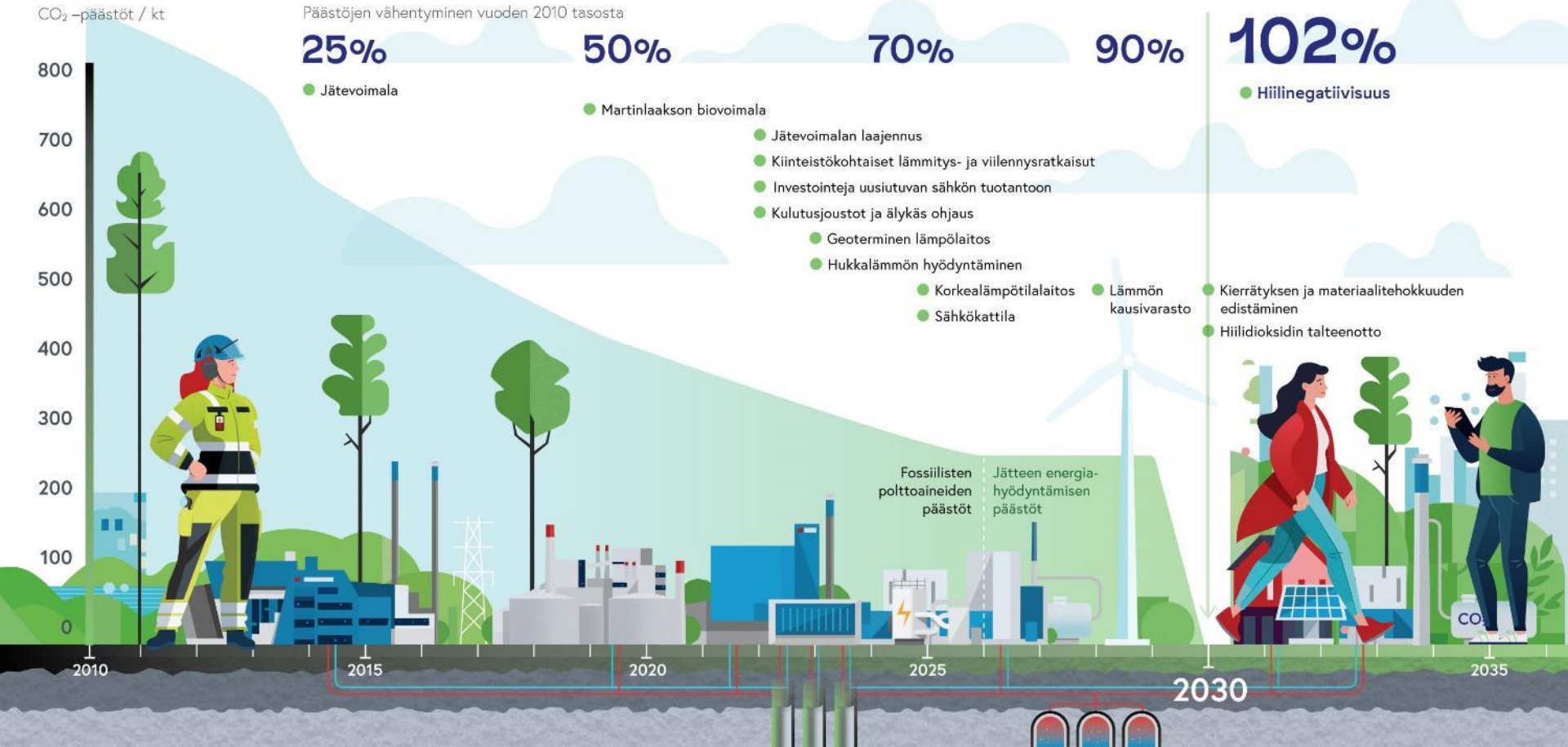
2015

2020

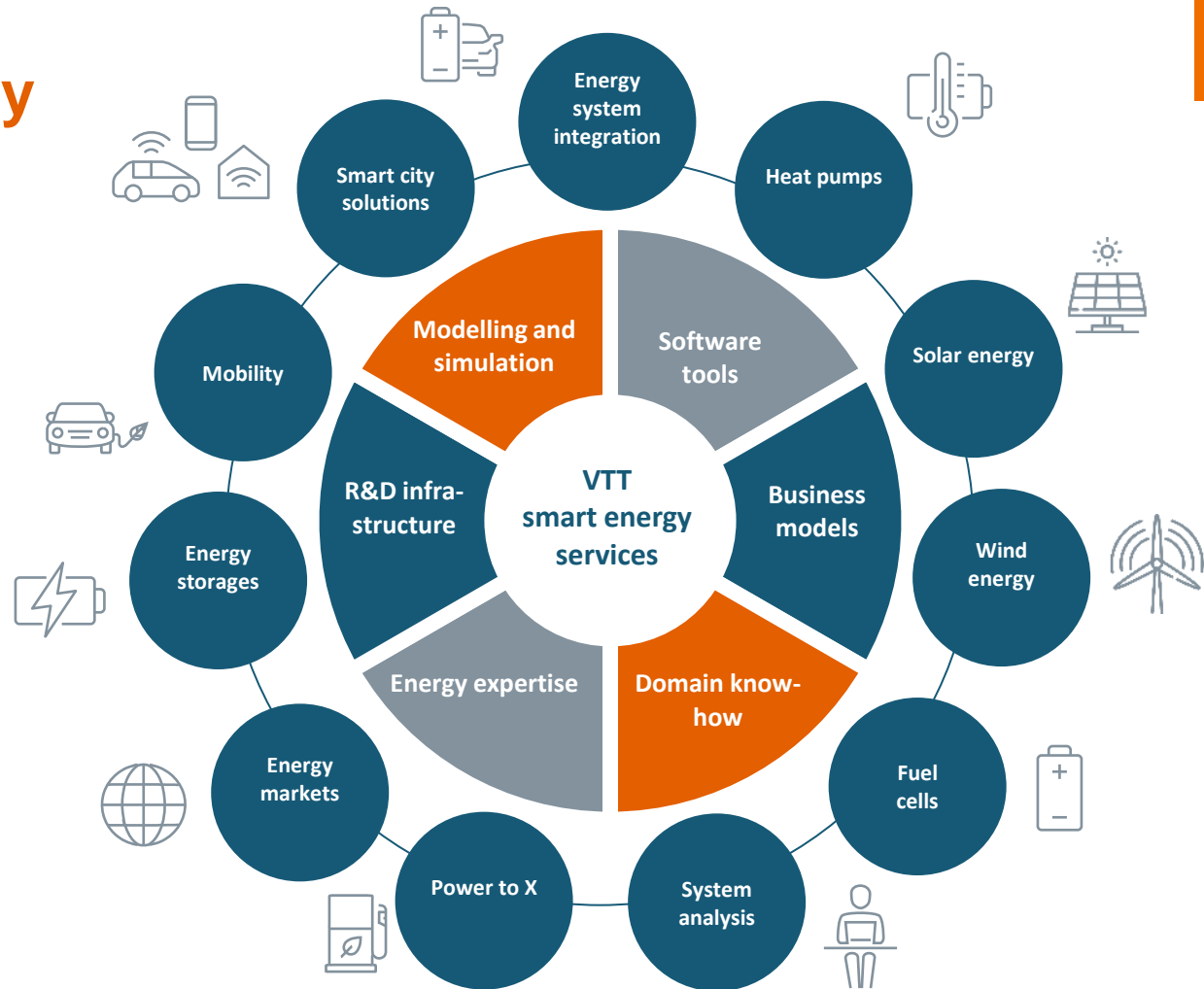
2025

2030

2035

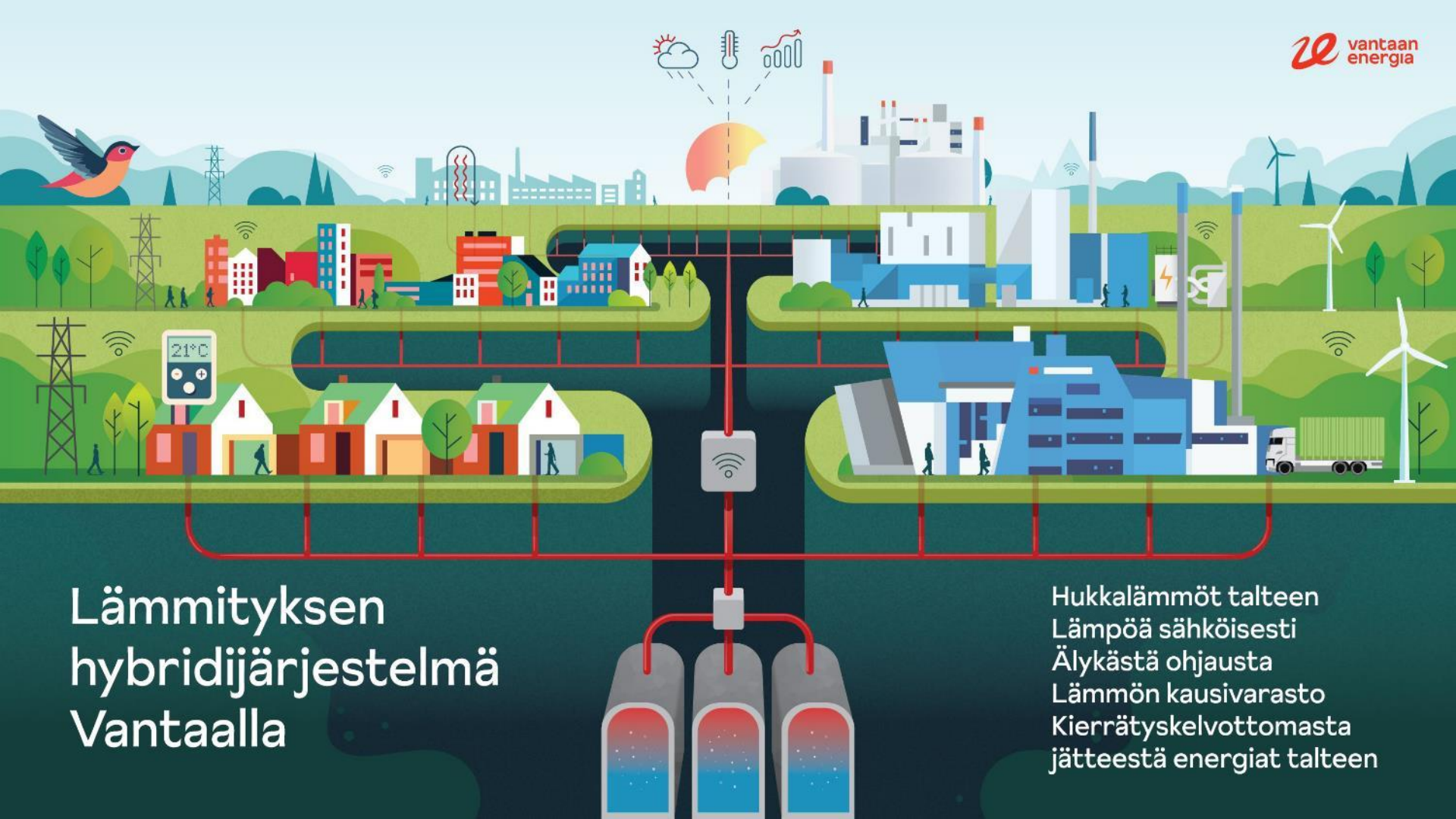

Smart energy system research at VTT

Varanto-projekti

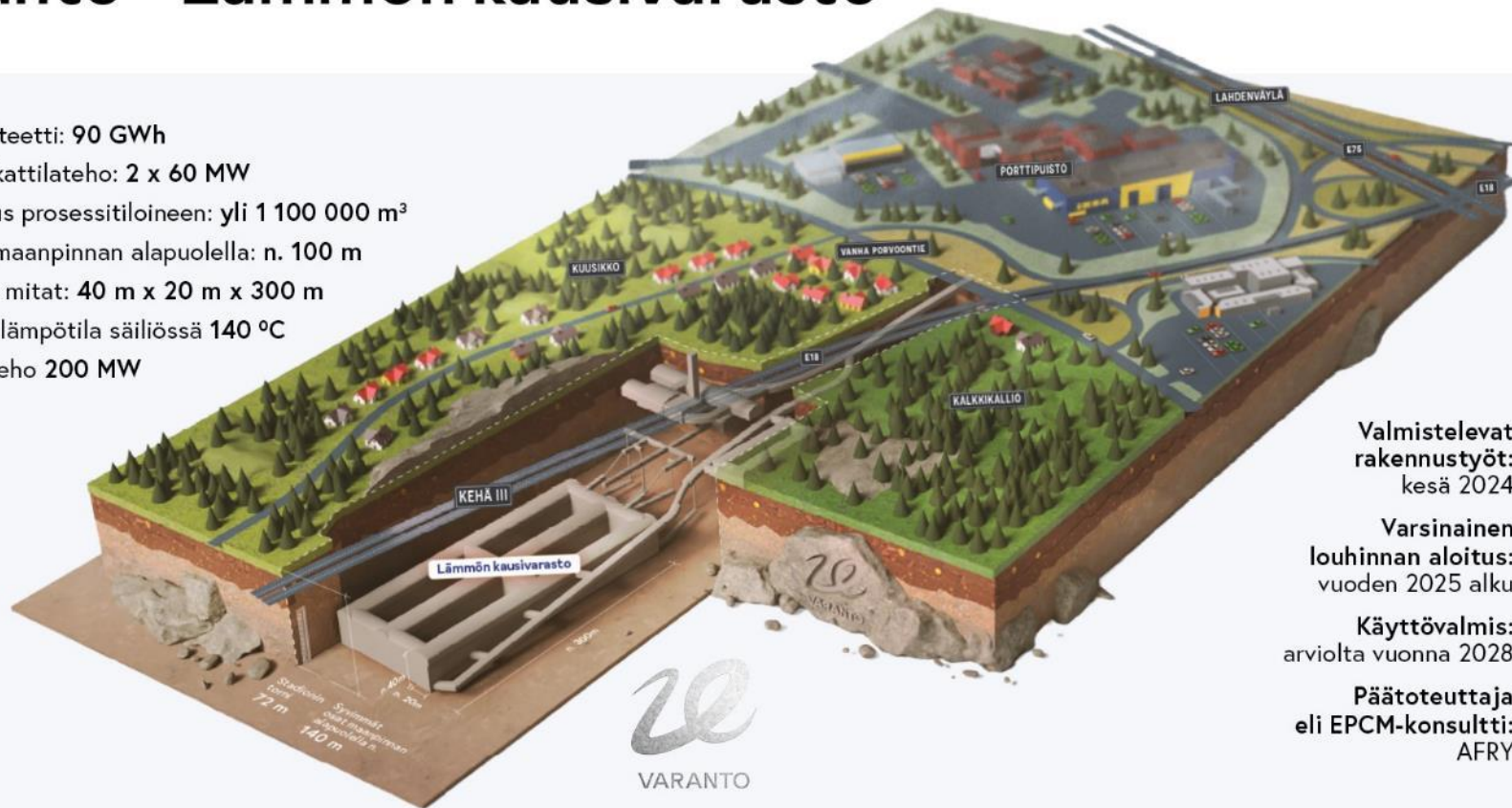

Lämmityksen hybridijärjestelmä Vantaalla

Hukkalämmöt talteen
Lämpöä sähköisesti
Älykästä ohjausta
Lämmön kausivarasto
Kierrätyskelvottomasta
jätteestä energiat talteen

Varanto - Lämmön kausivarasto

- Kapasiteetti: 90 GWh
- Sähkökattilateho: 2 x 60 MW
- Tilavuus prosessitiloineen: yli 1 100 000 m³
- Säiliö maanpinnan alapuolella: n. 100 m
- Säiliön mitat: 40 m x 20 m x 300 m
- Veden lämpötila säiliössä 140 °C
- Purkuteho 200 MW

Valmistelevat
rakennustyöt:
kesä 2024

Varsinainen
louhinnan aloitus:
vuoden 2025 alku

Käyttövalmis:
arviolta vuonna 2028

Päätoteuttaja
eli EPCM-konsultti:
AFRY

EU INTESTORES

International Innovation Network for the Development
of Cost- and Environmentally Efficient Seasonal
Thermal Energy Storages

INTERSTORES

Projektin tavoitteista yleisesti

- Tulevaisuuden energijärjestelmän vaihtelevan (tuuli, aurinko) sähköntuotannon seurauksena energian varastoinnin ratkaisuille on suuri kysyntä, ja varastointi lämpönä on yksi kiinnostavimmista ratkaisuista
- Kausiluonteiset, suuret lämpövarastot (sTES) välttämätön osa ratkaisua, ja vaihtelevan uusiutuvan lisäksi ne voivat toimia myös hukkalämmön hyödyntämisen maksimoinnissa
- Projektissa kehitetään ja demonstroidaan kahta erilaista kausivarastoa; Vantaan Energian kallioon louhittavaa 90 GWh varasto, ja Saksan Ingolstadtin, olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntävä ja paikallisen lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmän tarpeisiin mukautuva energiavarasto

Suomalaisten partnerien rooleista

VTT

- Lämpövaraston mallintaminen osana Vantaan kaukolämpöjärjestelmää ja laajemmin energiajärjestelmässä
- Optimaaliset materiaalivalinnat (betoni, metallit) varaston olosuhteissa
- Vastaavien ratkaisuiden markkinapotentiaali Euroopassa
- Projektin kehitys- ja mallinnustyön validointi laajemmin

vantaan
energia

- Lähtötietojen valmistelu ja tarjoaminen tutkimuksen ja esim. mallinnuksen tarpeisiin
- Ympäristön mittaus- ja monitorointi
- Varastoratkaisun monistaminen ja tämän teknis-taloudellisuus
- Kokemusten jakaminen

GTK

- Kallioperän ominaisuudet rakennuspaikalla
- Kenttämittaukset ja näihin pohjautuvat kallioperän mallinnukset
- Monistettavuus geologian näkökulmasta muualla Euroopassa
- Regulaatio ja lainsäädäntö

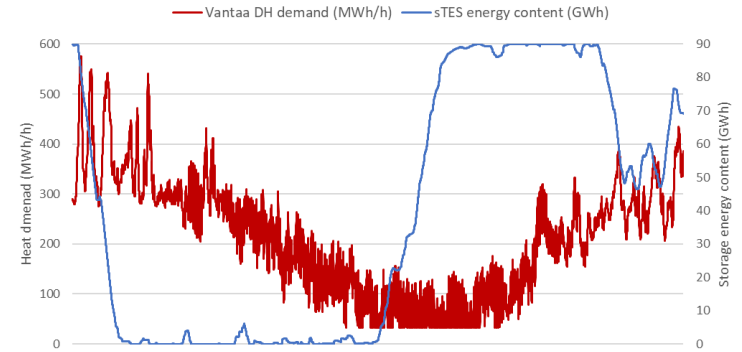
VTT:n päätutkimusaiheet

Energiajärjestelmämallinnus

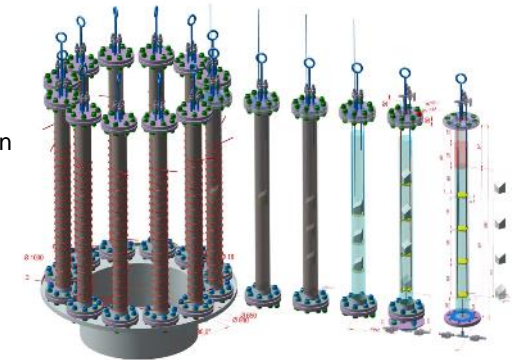
- Kehitetään kausivarastolle mallinnusratkaisu Backbone* energiajärjestelmämallinnusympäristöön
- Mallinetaan Varantoa osana Vantaan ja pääkaupunkiseudun kaukolämpöjärjestelmiä sekä laajemmin energiajärjestelmän näkökulmasta
- Tutkitaan monimarkkinaoptimoinnin mahdollisuuksia Varannon teknistaloudellisen suorituskyvyn parantamiseksi

Materiaalitutkimus

- Päätaavoitteena löytää turvallisia ja taloudellisia ratkaisuita materiaalivalintoihin
- Materiaaleista tärkeimmät ovat metallit, betoni ja sidosaineet
- Lähtökohtina kokeelliselle tutkimukselle lämpötila-aste, paine ja vesikemia

Vantaan kaukolämpöjärjestelmän ja Varannon mallinnus.

BETO-12
koelaitteiston
rakenne.

Kokemuksia kaukolämpöyhtiön ja tutkimuslaitoksen välisestä yhteistyöstä

Mitkä ovat lähtökohtia yhteistyölle?

Miten tehdä yhteistyötä?

Mitä hyötyä yhteistyöstä on?

Mitkä ovat lähtökohtia yhteistyölle?

Kokemuksia yhteistyöstä

Vantaan Energian tarve kehittää tiekartan vähähiilistä tulevaisuuden visiota tukevia ratkaisuita. Energiateknologiat ja –järjestelmä ovat puolestaan VTT:n tutkimuksen painopisteitä.

- Energia-ala on muutoksen kourissa, tulevaisuuden epävarmuuden arviointi hankala. Seuraavan kymmenen vuoden kehitykseen liittyy monenlaisia epävarmuuksia.
- Nyt tehtävät päätökset ja niiden perusteella syntyvät ratkaisut toteutuvat nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

- Tulevaisuuden kehityksen arviointi on nimenomaan tutkimuslaitokselle ominaista työtä.
- Tutkimuslaitoksen sisältä löytyy syvää ja monipuolista osaamista eri teknologisista ratkaisuista yhdistettynä niiden tarkasteluun osana laajempaa järjestelmää

Miten tehdä yhteistyötä?

Kokemuksia yhteistyöstä

Yhteistyötä tekevät ihmiset ja sitä vauhdittaa sujuva, avoin kommunikaatio. VTT:n kaltainen tutkimusorganisaatio pitää sisällään valtavan määrän ratkaisupotentiaalia, jonka hyödyntäminen koordinoitua ja joskus oivalluksiakin.

- Pitkäkestoinen yhteistyö tuo myös henkilöt tekijöinä tutuiksi, yhteistyö on nopeampaa, helpompaa ja hedelmällisempää kun oikeat henkilöt eri keskusteluihin löytyvät helposti
- Tarve- eikä ratkaisukeskeinen lähestymistapa

- Avoimuus ja aktiivinen kommunikointi ja tiedonvaihto mahdollistaa spontaanit oivallukset ratkaisuisista tai kehityskuluista, jotka voisivat olla mielenkiintoisia energiayhtiölle ("tämä voisi kiinnostaa heitä...")
- Tarkkaan määritelty hankekokonaisuus vs. strateginen kumppanuus

Mitä hyötyä yhteistyöstä on?

Kokemuksia yhteistyöstä

Kehitys- ja tutkimustyön tavoitteet ja näiden toteutuminen tärkeää, mutta kehitys harvoin pysähtyy tähän. Miten työ jatkuu, mihin se liittyy, ovatko tulokset tai ratkaisut monistettavissa? Tulokset voivat myös viitoittaa työtä eteenpäin.

- Monipuolinen ”sparraus” päätöksiä valmisteltaessa, valmistelut johtaneet konkreettisiin hankkeisiin
- Palautetta ja realiteetteja, puolin ja toisin. Valitut ratkaisut iteroituvat kohti parasta mahdollista ”timanttiratkaisua”

- Tutkimuslaitokselle ideoiden koeponnistaminen; ”jos idea toimii Vantaalla, se todennäköisesti kiinnostaa muitakin”
- Toimintaympäristötieto tutkimusta ohjaavana tekijänä; oikea kuva sektorin oikeista, joskus käytännönkin haasteista

bey⁰nd

the obvious

Thank you!

vttresearch.com